

Indië op de Amersfoortse Berg

Door Dick Rozing

kleuter geheugen
rijtjes huis met krappe kelder Lombokstraat
april negentienvijfenveertig
Engelse bomkrater in de achtertuin
in de vóórtuin mangat met führergetrouwe Feldwebel

!!bomalarm!!

gezinsleden zoeken shelter in de kelder
pappie ontbreekt als directeur van de gaarkeuken
Feldwebel komt onze kelder doodsbang binnenvallen
met Stahlhelm en spuit, stinkend naar Zwiebel
ik, vierjarige kleuter, vraag mammië:
wat doet die rrrrot-mof hier?
moederlijke hand blokkeert mijn openhartig mondje
Entschuldigung Feldmarchall, das Kind ist bischen krank
*zu wenig Brot und Kartoffeln bekommen diese Winter.*¹

De heer Hans van den Heuvel woont sinds 1939 in de Lombokstraat. Hij maakte als kind de Tweede Wereldoorlog mee. Een bom die in zijn straat was gevallen bracht hem tot het bovenstaande gedicht, door de ogen van een vierjarige. Inmiddels niet meer terug te zien, maar wel voor altijd terug te vinden in een persoonlijke herinnering.

Bergkwartier

De Indische buurt in Amersfoort ligt in het Bergkwartier. Het Bergkwartier dankt zijn naam aan de Amersfoortse Berg. Deze ligt in het meest noordoostelijke gebied van de Utrechtse Heuvelrug en heeft een hoogte van ongeveer 44 meter boven NAP. De naam 'Bergh' wordt voor het eerst genoemd in een scheidsrechterlijke uitspraak uit 1394 over de markegronden (de gemeenschappelijke gronden voor landbouw buiten de stadsmuren).² De hoogteverschillen binnen het Bergkwartier bepalen in

grote mate het karakter van de buurt. Aan de oostgrens ligt de zeer oude weg, die al bestaat sinds 1388, maar pas in 1914 zijn huidige naam, de Leusderweg, kreeg. Deze weg heeft een constante hoogte van gemiddeld 8 meter boven NAP. In het westen van de Indische buurt ligt de Kapelweg die sinds 1923 deze naam draagt. Vroeger liep deze weg naar de kapel van Oud-Leusden. De wegen in de noord-zuidrichting lopen parallel aan de hoogtelijnen en hebben nauwelijks hoogteverschil, terwijl de zijstraten, haaks op de Berg, grotere hoogteverschillen hebben.³

Uitbreidingsplannen

In 1901 wordt de Woningwet vastgesteld. Hierin worden gemeenten met meer dan 10.000 inwoners, zoals Amersfoort, verplicht een uitbreidingsplan voor hun stad op te stellen. Het gemeentebestuur geeft gemeentearchitect Willem Hendrik Kam (1844-1925) de opdracht een plan te maken. Amersfoort breidt zich naar alle zijden uit en Kam maakt dan ook een plan dat

Oost-Indische buurt

15 straatnamen

- **Oudste:** Javastraat en Sumatrastraat (18 mei 1920).
- **Nieuwste:** Ambonstraat, Boeroestraat en Ceramstraat (26 juni 1951).

West-Indische buurt

7 straatnamen

- **Oudste:** Curaçolaan en drie andere straten (13 december 1956).
- **Nieuwste:** Sint Maartenpad en twee andere paden (17 juni 2001).